

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.

Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av Energimyndigheten.

This is a document that has been electronically signed by the Energy Authority.

Asiakirjan päivämäärä on:

10.10.2022

Dokumentet är daterat:

10.10.2022

The document is dated:

10.10.2022

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name:

Mari Tenhovirta

Pvm / Datum / Date:

10.10.2022

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name:

Simo Nurmi

Pvm / Datum / Date:

10.10.2022

Tämä asiakirja koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat [Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >](#)

Detta dokument består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument [Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >](#)

This document contains:

- Front page (this page)
- The original document(s) [The signed document follows on the next page >](#)

Eduskunnan talousvaliokunta
tav@eduskunta.fi

Lausunto

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta (HE 174/2022 vp)

Eduskunnan talousvaliokunta on 3.10.2022 päivättyllä sähköpostilla pyytänyt Energiavirastolta lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta (HE 174/2022 vp).

Energiavirasto toimii uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain (446/2007, jäljempänä ”jakeluvelvoitelaki”) mukaisena toimivaltaisena viranomaisena, jonka tehtävänä on valvoa jakeluvelvoitelain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista sekä huolehtia jakeluvelvoitelain täytäntöönpanosta ja hoitaa muut jakeluvelvoitelaisissa säädetyt tehtävät. Siksi Energiavirasto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto asiassa ja esittää seuraavaa:

Hallituksen esityksen tavoitteet

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että jakeluvelvoitelain 4 ja 5 § muutettaisiin sekä 5 b § muutettaisiin väliaikaisesti. Tavoitteena on alentaa väliaikaisesti liikenteen polttoaineiden hintoja vuonna 2023. Samalla vuoden 2030 jakeluvelvoite nostettaisiin 34 prosenttiin.

Hallituksen esityksessä tuodaan esille jakeluvelvoitelain muuttamiseen vaikuttavia taustatekijöitä. Esimerkiksi Venäjän hyökkäyksellä Ukrainaan ja koronapandemian hiipumiseen liittyvällä kysynnän kasvulla on ollut huomattavia vaikutuksia polttoaineiden hintoihin. Hintojen nousun vaikutukset heijastuvat laajasti eri yhteiskunnan toimintoihin ja näkyvät myös yksityisautoilijoille. Hallituksen esityksen mukaan raaka-aineiden hinta ja saatavuus vaikuttavat myös liikennepolttoaineiden hintaan. Uusiutuvien polttoaineiden korkeampien tuotantokustannuksien vuoksi polttoaineiden pumppuhinta nousee jakeluvelvoitetason noustessa.

Lakiehdotuksen mukaan jakeluvelvoitteen kulutukseen toimittamista koskevaa velvoitetta lievennettäisiin vuoden 2023 osalta siten, että jakeluvelvoitetta laskettaisiin 7,5 prosenttiyksiköllä. Vuoden 2023 jakeluvelvoite olisi näin ollen 13,5 prosenttia. Lisäksi jakeluvelvoitteen ylimenevä osuus vuodelta 2023 voitaisiin ottaa täysimääräisesti huomioon seuraavan kalenterivuoden jakeluvelvoitetta laskettaessa.

Hallituksen esityksen mukaan vuosilta 2022 ja 2023 jakeluvelvoitteen alentamisen vuoksi toteutumatta jäävät päästövähennykset katettaisiin korottamalla jakeluvelvoitetta aiemmin suunniteltua nopeammassa aikataulussa siten, että vuonna 2024

jakeluvélvoite olisi 28 prosenttia ja nousisi siitä asteittain 34 prosenttiin vuonna 2030.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että Energiavirastolle säädetään oikeus luovuttaa salassa pidettäviä tietoja Ahvenanmaalle jakeluvélvoitelain mukaisten valvonta-tehtävien hoitamiseksi. Jakelijoiden vuosittaisia ilmoituksia koskevat jakeluvélvoitelain 7 §:n mukaiset hallintotehtävät on tarkoitus siirtää Ahvenanmaan maakunnan hallitukselta Energiavirastolle erillisellä tasavallan presidentin asetuksella.

Ehdotettu jakeluvélvoitelain muutos tulisi voimaan 1.1.2023 ja lain 5 b §:n 4 momentti olisi voimassa vuoden 2025 loppuun saakka.

Energiavirasto katsoo, että olosuhteet ovat muuttuneet merkittävästi viime aikoina, mutta niiden vaikutusta hintoihin ei voida varmuudella ennustaa. Olosuhteiden muutokset ovat olleet odottamattomia, tai ainakin vaikeasti ennustettavissa, minkä vuoksi myöskään jakelijoilla ei ole ollut mahdollisuutta varautua ennakkoon muuttuneisiin olosuhteisiin ja niistä aiheutuneisiin vaikutuksiin.

Energiavirasto yhtyy hallituksen esityksen näkemykseen siitä, ettei vaikutusta polttoaineiden pumppuhintoihin, eikä sen aikataulua voida taata. Hintavaikutuksissa voi olla eroja jakelijakohtaisesti ja riippuen esimerkiksi biopolttoaineiden hankintasopimusten sopimuskausien kestosta. Lisäksi nykyisessä maailmanpoliittisessa tilanteessa biopolttoaineiden raaka-aineiden ja fossiilisten polttoaineiden hintasuhteet voivat kehittyä ennakoimattomasti.

Energiavirasto kiinnittää huomiota siihen, että jakeluvélvoite on keskeisin liikenteen hiilidioksidipäästöjen alentamisen keino, ja velvoitetason muuttaminen voi siten vaikuttaa koko taakanjakosektorin päästövähennystavoitteiden saavuttamiseen. Jakeluvélvoitteen voidaan myös katsoa myötävaikuttavan uusiutuvien polttoaineiden jalostuslaitoksia koskeviin investointeihin, kuten esityksessäkin todetaan. Jakeluvélvoitelain muutos on kuitenkin tarkoitettu väliaikaiseksi ja toisaalta velvoitetasoa tullaan myös nostamaan. Velvoitetasojen nostamisella voidaan luultavasti torjua mahdollisia jakeluvélvoitteen alentamisesta aiheutuvia negatiivisia ympäristövaikutuksia ja riskiä taakanjakosektorin päästökiintiön ylittymisestä sekä turvata investointiedellytykset.

Energiavirasto katsoo, että oikeudesta salassa pidettävien tietojen luovuttamiseksi Ahvenanmaalle on tarpeen säätää jakeluvélvoitelaisissa, jotta Ahvenanmaan maakunnan hallitus voi jatkossakin hoitaa valvontatehtäviään. Kuten esityksessä todetaan, jakeluvélvoitteen valvontaa varten tarvitaan tiedot muun muassa jaeltujen polttoaineiden määristä, kestävyyskriteerien mukaisuudesta ja uusiutuvien polttoaineiden osuuksista.

Energiavirasto toteaa lisäksi hallituksen esityksen ja sen aikataulun olevan toimeenpanon ja valvonnan näkökulmasta realistinen.

Hallituksen esityksen vaikutukset viranomaisten toimintaan

Hallituksen esityksellä ei ole katsottu olevan merkittäviä vaikutuksia viranomaisten toimintaan. Esityksen toimeenpano aiheuttaisi Energiavirastossa hallinnollista lisätyötä muun muassa raportointi- ja muiden asiakirjapohjien sekä viranomaisohjeistuksen päivittämisessä. Lisäksi virastolle aiheutuisi lisätehtäviä salassa pidettävien

tietojen luovuttamisesta Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle. Esityksestä aiheutuvat lisätyöt ovat hoidettavissa olemassa olevilla henkilöresursseilla.

Energiavirasto toteaa, että toisin kuin hallituksen esityksessä kerrotaan, niin esityksen toimeenpano aiheuttaa Energiaviraston olemassa oleviin henkilöresursseihin nähden olennaisesti hallinnollista lisätyötä. Kun otetaan huomioon jakeluvelvoite tehtävien siirto Verohallinnolta Energiavirastolle vuonna 2021 ja sen jälkeen tehdyt muutokset jakeluvelvoitelakiin, on lisätyötä arviolta yhden henkilövuoden verran. Hallituksen esityksessä ei kuitenkaan ehdoteta esitettäväksi Energiavirastolle uusia henkilöresursseja. Lain toimeenpanon myötä ei myöskään tulla antamaan sellaisia uusia päätöksiä, jotka olisivat maksullisia valtion maksuperustelakiin (150/1992) perustuen ja joilla voitaisiin hankkia lakimuutoksen toimeenpanossa tarvittavia resursseja. Esimerkiksi raportointi- ja muut asiakirjapohjat sekä viranomaisen ohjeistukset on muutettava vastaamaan muuttuvaa lainsäädäntöä. Energiavirasto arvioi, että muutos todennäköisesti lisää myös asiaa koskevan neuvonnan tarvetta. Lisäksi ehdotus Ahvenanmaan maakunnan jakeluvelvoitelain tehtävien hoitamisesta Energiavirastossa aiheuttaa uutta lisätyötä.